

Voima löytyy
hiljaisista hetkistä.

*-Intiaanien viisautta,
hyveitä ja huumoria*

Ilkka Uusitalo

Voima löytyy hiljaisista hetkistä.

-Intiaanien viisautta, hyveitä ja huumoria

© 2026 Ilkka Uusitalo

Kuvat: Pexels ja Adobe Stock

Taitto, kansi ja kuvankäsittely: Peijakkaan pieni kuvapuoti

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,

Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2222-3

Voima löytyy hiljaisista hetkistä.

-Intiaanien viisautta, hyveitä ja huumoria

Ilkka Uusitalo

Sisällys

1. Johdannoksi8

2. Pällikkö ja näyttelijä Dan George,
kahden eri kulttuurin tuntija10

3. Amerikan alkuperäiskansojen
hyveitä ja viisautta15

4. Amerikan alkuperäiskansojen
huumoria56

Alkusanat

Kirjassa tarkastellaan Amerikan alkuperäiskansojen vuosituhansien ja vuosisatojen kuluessa perinteiden kautta siirtynyttä ns. elämän viisautta ja ajatuksia hyveistä eli ominaisuuksista, joita ihminen tarvitsee elääkseen hyvin. Voidaan sanoa, että monet näistä kirjan hyveistä edustavat klassisia hyveitä kuten viisaus, rohkeus, oikeamielisyys ja kohtuullisuus. Ns. luonteenhyveistä intiaaneille keskeisiä olivat ystävällisyys, rohkeus ja anteliaisuus. Anteliaisuus ja oikeamielisyys ohjasivat elämisen arkea. Kaikista heimon jäsenistä pidettiin huolta. Ruokaa ja omaisuutta jaettiin ja heimojen päälliköt toimivat esimerkkeinä.

Viisaat ajatukset ovat siirtyneet intiaanien keskuudessa suullisena perintönä sukupolvelta toiselle. Siten ne ovat muistiin tallennuttanut ”siivilöitynyttä” viisautta, jonka suullinen muoto on varmasti ajan saatossa hieman muuttunut. Tiedämme kuitenkin, että alkuperäiskansoilla oli henkilöitä, joiden erityisenä tehtävänä oli välittää perimätietoa seuraavalle sukupolvelle. Pohjois-Amerikan alkuperäiskansoille eli intiaaneille luonto, maa (äiti maa) ja vesi ovat pyhiä ja eläviä kokonaisuuksia. Ihminen nähdään erottamattomana osana tätä kokonaisuutta, jossa kaikella on oma henkensä ja tarkoituksensa. Intiaanit uskoivat, että kaikki on elävää; eläimet, kasvit, kivet ja tuuli ovat sukulaisia, joilla on itseisarvo ja henki. Ehkä tällainen ajattelu palvelee myös nykyihmistä, joka miettii suhdettaan luontoon.

Tässä kokoelmassa intiaanien hyveisiin liittyviä lausumia eli ajatuskokonaisuuksia on ryhmitelty eri teemojen alle. Teemat edustavat karkeasti varsin laajasti eri hyveitä. Ryhmittelyssä ja teemoittelussa olen noudattanut aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmää. Teemaluokkien järjestys kirjassa perustuu tekijän oman

ajattelun logiikkaan. Lakota-heimon hyveitä esitellään kaksitoista, joista seitsemän on ns. ydinhyvettä ja heidän heimoperinteissään kulkeneita jo vuosisatojen takaa.

Yksittäiset lausumat eri teemojen alle on koottu pääasiassa Amerikan alkuperäiskansojen edustajien ja yhteisöjen facebook-lähteistä. Kirjoittajana olen pyrkinyt mahdollisimman tarkkaan ja huolelliseen käännöstyöhön, jotta lausumien suomenkielinen sisältömerkitys vastaisi alkuperäisen tekstin lausumien merkityksiä.

Toivon, että lukijana löydät tästä kokoelmasta itsellesi merkityksellisiä ajatuksia ja sellaista monitahoista viisautta, joka koskettaa sinua. Ehkäpä jotkut viisauksista toimivat sinulle voimauseina. Toivottavasti myös kirjan lopussa oleva kokoelma intiaanien huumoria ja vitsejä saa sinut hymyilemään. Juuri huumori on osaltaan auttanut intiaaneja käsittelemään heidän historiansa eri vaiheissa kohtaamiaan traumoja ja elämän vaikeuksia. Samoin huumori auttaa meitäkin elämän vaikeuksissa.

Lämmin kiitos historian professori Jaakko Puistolle (Scottsdale Community College, Arizona), joka on lukenut käsikirjoituksen ja tehnyt tekstiin täsmennyksiä. Hän ehdotti, että lisäisin myös kirjaan esimerkkejä intiaanien huumorista.

Loimaalla 20.8.2026
Ilkka Uusitalo
KT, tietokirjailija

1.

Johdannoksi

Kirjan tavoitteena on tuoda esille Amerikan alkuperäiskansojen hyveajattelua ja elämänviisautta. Erityisesti antiikin hyveet ja nyt myös intiaanien hyveet ovat olleet minulla mielenkiinnon kohteina. Yllätyin siitä, miten paljon samoja hyveitä molemmista löytyy.

Kiinnostuin jo varhain nuoruudessa intiaanien elämästä aluksi lännenelokuvien ja -kirjojen kautta. Niissä intiaanit kuvattiin usein villeiksi ihmisiksi ja vihollisiksi, jotka olivat esteinä valkoisten uudisasukkaiden länteen muuttamiselle ja asutustoiminnalle. Heidät piti yksinkertaisesti pakkosiirtää pois kotiseuduiltaan Keskilännen reservaatteihin.

Kyynelten tie on nimitys 1830-luvun niin sanottuja viittä sivistynyttä heimoa (cherokee, creek, chickasaw, choctaw ja seminole) koskeneelle pakkosiirrolle Mississippijoen länsipuolen Intiaaniteritorioon (nykyisessä Oklahomassa) vuonna 1830 säädetyn Indian Removal Act -lain nojalla. Siirtoon liittyi erilaisia lupauksia maaomistuksesta ja korvauksista, joita ei lopulta toteutettu tai jotka toteutettiin vain osittain. Arvellaan, että muuttoon pakotetuista noin 100 000 intiaanista vähintään 15 000 kuoli.

Kevin Costnerin suurelokuva *Tanssii susien kanssa* (1990) muutti yleistä käsitystä intiaaneista esittämällä heidät yksiulotteisten vihollisten sijaan moniulotteisina, inhimillisinä, välittävinä, pohtivina ja tuntevina yksilöinä. Costner korosti intiaaniyhteisön rikasta kulttuuria, mutta hän sai myöhemmin myös kritiikkiä valkoisen

Kirjassa tarkastellaan Amerikan alkuperäiskansojen vuosituhansien ja vuosisatojen kuluessa perinteiden kautta siirtynyttä ns. elämän viisautta ja hyveitä eli ominaisuuksista, joita ihminen tarvitsee elääkseen hyvin. Voidaan sanoa, että monet näistä kirjan hyveistä edustavat klassisia hyveitä kuten viisaus, rohkeus, oikeamielisyys ja kohtuullisuus. Ns. luonteenhyveistä intiaaneille keskeisiä olivat ystävällisyys, rohkeus ja anteliaisuus.

Olen kasvatustieteen tohtori, emeritus lehtori ja tietokirjailija Loimaalta. Olen tehnyt pitkän uran sosiaalialan ja hyvinvointialan opettajana, viimeksi Turun ammattikorkeakoulussa. Olen kirjoittanut ja toimittanut lähinnä ammatilliseen koulutukseen liittyviä oppi- ja tietokirjoja sekä kymmeniä artikkeleja. Vuonna 2025 julkaisin myös esikoisrunokokoelmani *Jotta muistaisit eläneesi*.

Eläkkeelle jäätyäni koulutan tilauksesta ja kirjoitan eri tyyppisiä tekstejä. Vapaa-ajalla liikun mielelläni metsässä ja teen metsätöitä omassa rakkaassa metsässä. Viime vuosina hyveet, onnellisuus, hyvinvointi ja hyvä elämä ovat olleet kiinnostukseni kohteina. On ollut hyvin mielenkiintoista perehtyä rauhassa antiikin filosofien hyve-ajatteluun ja myös hieman sattumalta löysin intiaanien viisauksia ja hyveitä intiaanien fb-ryhmistä. Ne veivät mukanaan. Itsekin nyt vanhempana olen paljon miettinyt; mitä on hyvä elämä ja millainen elämä ja elämäntapa edistävät ihmisen ns. kokonaisvaltaista hyvinvointia? Miten ihminen ja luonto voisivat yhdessä hyvin? Mitä kaikkea emme vielä tiedä luonnon ja metsän parantavista voimista?

Ilkka Uusitalo

9 789528 922223

ISBN: 978-952-89-2222-3